

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU

Tanımlar:

Madde 3 – (Değişik: 17/8/1983 - 2880/1 md.)

r) (**Değişik: 13/2/2011-6111/170 md.**) Ön Lisans: Ortaöğretim yeterliliklerine dayalı, en az iki yıllık bir programı kapsayan nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan veya lisans öğretiminin ilk kademesini teşkil eden bir yükseköğretimdir.

s) Lisans: Ortaöğretime dayalı, en az sekiz yarı yıllık bir programı kapsayan bir yükseköğretimdir.

t) (**Değişik birinci cümle: 19/11/2014-6569/25 md.**) Lisans Üstü: Yüksek lisans ve doktora ile tıpta, diş hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık ve sanatta yeterlik eğitimini kapsar ve aşağıdaki kademelere ayrılır.

(1) Yüksek Lisans: (Bilim uzmanlığı, yüksek mühendislik, yüksek mimarlık, master): Bir lisans öğretimine dayalı, eğitim - öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

(2) Doktora: Lisansa dayalı en az altı veya yüksek lisans veya eczacılık veya fen fakültesi mezunlarınca Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlığa dayalı en az dört yarı yıllık programı kapsayan ve orijinal bir araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

(3) Tıpta Uzmanlık: Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve tıp doktorlarına belirli alanlarda özel yetenek ve yetki sağlamayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

(4) Sanatta Yeterlik: Lisansa dayalı en az altı, yüksek lisansa dayalı en az dört yarı yıllık programı kapsayan ve orijinal bir sanat eserinin ortaya konulmasını, müzik ve sahne sanatlarında ise üstün bir uygulama ve yaratıcılığı amaçlayan doktora düzeyinde lisans üstü bir yükseköğretim eşdeğeridir.

(5) (**Ek: 19/11/2014-6569/25 md.**) Veteriner Hekimlikte Uzmanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve veteriner hekimlere belirli alanlarda özel yetenek ve yetki sağlamayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

u) Yükseköğretim Eğitim Türleri: Yükseköğretimde eğitim - öğretim türleri örgün, açık, dışarıdan (ekstern) ve yaygın eğitimdir.

(1) Örgün Eğitim: Öğrencilerin, eğitim - öğretim süresince ders ve uygulamalara devam etme zorunluluğunda oldukları bir eğitim - öğretim türüdür.

(2) Açık Eğitim: Öğrencilere radyo, televizyon ve eğitim araçları vasıtasıyla yapılan bir eğitim - öğretim türüdür.

(3) Dışarıdan Eğitim (Ekstern Eğitim): Yükseköğretimin belirli dallarında, devam zorunluluğu olmaksızın sadece yarı yıl içi ve sonu sınavlarına katılma zorunluluğu bulunan bir eğitim - öğretim türüdür. Bu eğitimi izleyen öğrenciler ortak zorunlu dersler ile gerekli görülen bazı dersleri, ilgili yükseköğretim kurumlarınca mesai saatleri dışındaki uygun saatlerde düzenlenecek derslerde alırlar.

(4) Yaygın Eğitim: Toplumun her kesimine ve değişik alanlarda bilgi ve beceri kazandırma amacı güden bir eğitim - öğretim türüdür.

v) (**Ek : 29/6/2001 - 4702/1 md.**) Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi : Bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilmiş mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından oluşan eğitim bölgesidir.

y) (**Ek: 16/2/2016-6676/3 md.**) Doktora Sonrası Araştırma: Doktora ile tıpta, diş hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık veya sanatta yeterlik eğitimi sonrasındaki yedi yıl içerisinde bir yükseköğretim kurumunda azami üç yıl süre ile gerçekleştirilen araştırma yoluyla deneyim kazanımıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Yükseköğretim Kurumları⁽²⁾

Yükseköğretim Kurumlarının görevleri:

Madde 12 – Bu kanundaki amaç ve ana ilkelere uygun olarak yükseköğretim kurumlarının görevleri;

f. Eğitim - öğretim ve seferberliği içinde, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim hizmetini üstlenen kurumlara katkıda bulunacak önlemleri almak,

1. Yükseköğretimin uygulamalı yapılmasına ait eğitim - öğretim esaslarını geliştirmek, döner sermaye işletmelerini kurmak, verimli çalıştırmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

Üniversite Organları

Rektör:

Madde 13 –

b) Görev, yetki ve sorumlulukları:

(2) Her eğitim - öğretim yılı sonunda ve gerektiğinde üniversitenin eğitim öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetleri hakkında Üniversitelerarası Kurula bilgi vermek,

Madde 14 –

a. Kuruluş ve işleyişi: Senato, rektörün başkanlığında, rektör yardımcıları, dekanlar ve her fakülte fakülte kurullarınca üç yıl için seçilecek birer öğretim üyesi ile rektörlüğe bağlı enstitü ve yükseköğretim müdürlüklerinden teşekkül eder.

Senato, her eğitim - öğretim yılı başında ve sonunda olmak üzere yılda en az iki defa toplanır.

b. Görevleri: Senato, üniversitenin akademik organı olup aşağıdaki görevleri yapar:

(1) Üniversitenin eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak,

(4) Üniversitenin yıllık eğitim - öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak,

Fakülte Kurulu:

Madde 17 –

(1) Fakültenin, eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetleri ve bu faaliyetlerle ilgili esasları, plan, program ve eğitim - öğretim takvimini kararlaştırmak,

Bölüm:

Madde 21 – Bir fakülte ya da yüksekokulda, aynı veya benzer nitelikte eğitim - öğretim yapan birden fazla bölüm bulunamaz.

Bölüm başkanı, bölümün her düzeyde eğitim - öğretim ve araştırmalarından ve bölüme ait her türlü faaliyetin düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesinden sorumludur.

ALTINCI BÖLÜM **Çalışma ve Denetim**

Çalışma esasları:

Madde 36 –

(Değişik üçüncü fıkra: 22/2/2018-7100/8 md.) Öğretim üyesi, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç bulunması halinde görevli olduğu yükseköğretim kurumunda haftada asgari on saat ders vermekle yükümlüdür. Öğretim görevlisi ise haftada asgari on iki saat ders vermekle yükümlüdür. Ancak yükseköğretim kurumlarının uygulamalı birimlerinde görev yapacak olan öğretim görevlileri için ders yükü aranmaz ve bunlara ders ücreti ödenmez. Doktora çalışmalarını başarı ile tamamlamış, tıpta, dış hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık unvanını veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olan 22/2/2018 tarihli ve 7100 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki de dahil olmak üzere uygulamalı birimlerde görev yapan öğretim görevlileri ile araştırma görevlilerine talepleri üzerine ve üniversite yönetim kurulunun uygun görmesi halinde ders görevi verilebilir. Bu şekilde ders görevi verilen uygulamalı birimlerde görev yapan öğretim görevlileri ile araştırma görevlilerine haftada on iki saati aşan ders görevleri için haftada on saate kadar 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde öğretim görevlileri için belirlenmiş olan ek ders ücreti, gösterge rakamı üzerinden ek ders ücreti ile sınav ücreti ödenir. ⁽¹⁾

Öğretim elemanlarının, ders dışındaki uygulama, seminer, proje, bitirme ödevi ve tez danışmanlıklarının kaç ders saatine karşılık geldiği; kendi üniversitesi dışındaki devlet veya vakıf üniversitelerine bağlı yükseköğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saatleri ve uzaktan öğretim programlarında verdikleri derslerin örgün öğretim programlarında verilen kaç ders saatine tekabül ettiği Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Rektör, rektör yardımcısı, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürlerinin ders verme yükümlülüğü yoktur. Başhekimler, dekan yardımcısı, enstitü ve yüksekokul müdür yardımcısı ve bölüm başkanları, bu madde hükümlerine göre haftada asgari beş saat ders vermekle yükümlüdür.

(Ek fıkra: 8/8/2011-KHK-650/40 md.; İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 2/1/2014-6514/11 md.) Kamu kurum ve kuruluşlarının ve vakıflara ait olanlar da dâhil olmak üzere yükseköğretim kurumlarının kadro ve pozisyonlarında bulunmayan profesör ve doçentler, tıp ve dış hekimliği fakültelerinin ihtiyaç duyulan alanlarında teorik ve uygulamalı eğitim ve öğretim ile araştırma faaliyetlerinde bulunmak ve bu faaliyetlerin gerektirdiği işleri yapmak üzere diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin hükümlerine tabi tutulmaksızın sözleşmeli öğretim üyesi olarak istihdam edilebilir. Sözleşmeli öğretim üyelerine, yapacakları faaliyetin niteliğine göre devamlı statüde çalışan profesör ve doçentler için 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin

dördüncü fıkrası ile unvanlar itibarıyla belirlenen ek ders ücretlerinin on katına kadar saatlik sözleşme ücreti ödenebilir. Özellik arz eden faaliyetler için, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu kararıyla 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası ile unvanlar itibarıyla belirlenen ek ders ücretlerinin on beş katına kadar saatlik sözleşme ücreti ödenebilir. Bu fıkra kapsamında sözleşmeli profesör ve doçentlere ödenecek sözleşme ücretinin yıllık toplam tutarı, üniversitenin özel bütçesinde ilgili yılda personel giderleri için öngörülen başlangıç ödeneğinin toplam tutarının yüzde 1'ini hiçbir şekilde geçemez; ancak, ilgili üniversitenin teklifi ve Yükseköğretim Kurulunun uygun görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca bu oran bir katına kadar artırılabilir ve bu şekilde artırılan tutar ilgili üniversitenin döner sermaye bütçesinden karşılanır. Sözleşmeli olarak istihdam edilecek profesör ve doçent sayısı, ilgili tıp ve dış hekimliği fakültelerinde devamlı statüde çalışan öğretim üyesi sayısının yüzde 5'inden fazla olamaz. 1/3/2006 tarihinden sonra kurulan üniversiteler, bu oranlara tabi olmaksızın beş kişiye kadar sözleşmeli öğretim üyesi istihdam edebilir. Sözleşmeler, aylık çalışma süresi seksen saati geçmemek üzere bir yıla kadar yapılabilir. Süresi iki ayı geçmeyen sözleşmeler üniversite yönetim kurulunun kararıyla yapılır ve yapılan sözleşmelerin içeriği ve gerekçesi hakkında yedi gün içinde Yükseköğretim Kuruluna bilgi verilir. İki aydan daha uzun süreli sözleşmeler, üniversite yönetim kurulunun kararı ve Yükseköğretim Kurulunun izniyle yapılır. Aynı hizmet için iki aydan sonra yapılacak müteakip sözleşmeler de Yükseköğretim Kurulunun iznine tabidir. Sözleşmeli öğretim üyelerine, bu fıkra uyarınca yapılacak ödeme dışında 58 inci maddede öngörülen ek ödeme dâhil olmak üzere herhangi bir ad altında ödeme yapılamaz. Bu kişiler rektör, dekan, enstitü, yüksekokul, uygulama ve araştırma merkezi

müdürü, senato, yönetim kurulu ve kurul üyesi, bölüm başkanı, anabilim ve bilim dalı başkanı ve başhekim olamaz; bunların yardımcılıklarında bulunamaz ve benzeri idari görev alamaz; akademik birim yöneticiliği (...) ⁽¹⁾ seçimlerinde oy kullanamaz. Sözleşmeli öğretim üyesi çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslar, bunlara yaptıkları görevlere bağlı olarak ödenecek saatlik sözleşme ücretlerinin tutarı ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Maliye Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından müştereken belirlenir. ⁽¹⁾

(Ek fıkra: 2/1/2014-6514/11 md.) Tabip, dış tabibi ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olan öğretim elemanları, kanunlarda belirtilen hâller dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesi hükmüne tabidir. Ancak bunlardan profesör ve doçent kadrosunda olanlar, her bir anabilim dalındaki kadrolu profesör ve doçent sayısının yüzde 50'sini geçmemek, bir yıla kadar kurumsal sözleşme yapılmak ve geliri üniversite döner sermayesi hesabına kaydedilmek şartıyla ve ilgilinin muvafakati ile mesai dışında özel hastaneler veya vakıf üniversitesi hastanelerinde çalıştırılabilir. Bu şekilde çalıştırılabileceklerin hesabında küsurat dikkate alınmaz ve çalıştırılacak öğretim üyeleri, Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek yüzde 50'si uygulama, yüzde 50'si de akademik faaliyetlerinden oluşacak önceki yılın performans kriterlerine göre belirlenir. Bu fıkra kapsamında çalıştırılan öğretim üyeleri;

a) Aynı anda birden fazla sözleşme ile çalıştırılmaz.

b) Aylık sözleşme ücretleri, mesai dışı toplam tavan ek ödeme brüt tutarından az olamaz.

c) Altıncı fıkrafta sayılan idari görevlerde bulunamaz.

ç) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde ilave ücret alınmak suretiyle hizmet veremez.

d) İlgili mevzuata ve sözleşme hükümlerine aykırı davranışları hâlinde, idari ve disiplin sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla bir yıl, üç yıl içinde tekerrüründe beş yıl süreyle bu kapsamda çalıştırılmaz.

(Ek fıkra: 2/1/2014-6514/11 md.) Özel hastaneler ve vakıf üniversitesi hastaneleri, tabip ve dış tabibi kadro sayıları için ayrı ayrı hesaplanmak şartıyla ve bu sayıların yüzde 20'sini geçmemek üzere yedinci fıkra kapsamında üniversite ile sözleşme yapabilir. Vakıf üniversiteleri ile iş birliği yapan özel hastanelerde yüzde 20 oranının hesabında, üniversite kadrolarındaki tabip ve dış tabibi dikkate alınmaz. Bunlardan ilgili mevzuata ve sözleşme hükümlerine aykırı davranışların, bu kapsamdaki ilgili sözleşmesi sona erdirilir ve bunlar bir yıl süreyle yeni sözleşme yapamaz. Aykırı davranışın üç yıl içinde tekerrüründe ise beş yıl süreyle yeni sözleşme yapma yasağı uygulanır.

(Ek fıkra: 2/1/2014-6514/11 md.) Yedinci fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Yükseköğretim Kurulunun onayı ile üniversite yönetim kurulları tarafından belirlenir.

Öğretim ve Öğrenciler

Lisans düzeyinde öğretim:

Madde 43 – Yükseköğretim, harca tabi olup bu kanunda belirlenen amaç ve anaillkelere göre aşağıdaki şekilde düzenlenir.

a. Yükseköğretim kurumlarında, kuruluş özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre yapılan eğitim - öğretim ve buna dayalı olarak verilen diplomalarla ilgili esaslar her üniversitece hazırlanacak öğretim ve sınav yönetmeliğinde belirtilir.

b. **(Değişik: 17/8/1983 - 2880/24 md.)** Aynı meslek ve bilim dallarında, eğitim - öğretim yapan üniversitelerde, eğitim - öğretim, metod, kapsam, öğretim süresi ve yıl içindeki değerlendirme esasları bakımından eşdeğer olması ve öğrenimden sonra kazanılan unvanların aynı ve elde edilen hakların eşdeğer sayılması hususu Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine; öğretmen yetiştiren birimler için belirlenen esasların tespiti Milli Eğitim Bakanlığı ile de işbirliği yapılarak, Yükseköğretim Kurulunca düzenlenir.

c. Yükseköğretim kurumları, örgün, yaygın ve açık öğretim yöntemleri ile her türlü eğitim - öğretim yapabilirler.

d) **(Ek: 21/4/2005 – 5335/10 md.)** Yükseköğretim kurumları, yurt dışındaki yükseköğretim kurumları ve diğer kuruluşlarla işbirliği tesis ederek ön lisans ve lisans programları da dahil olmak üzere uluslararası ortak eğitim ve öğretim programları yürütebilirler. Bu tür eğitim ve öğretim programlarının öğrenci girişi, müfredat, sınav ve değerlendirme esasları ve mezuniyet şartları dahil, işleyişine ilişkin usul ve esaslar Yükseköğretim Kurulunun çıkaracağı yönetmelikle düzenlenir.

Bu eğitim ve öğretim programlarına kayıtlı öğrencilerden alınacak öğrenim ücretleri, gelir ve giderleri ile harcama usul ve esasları Maliye Bakanlığının olumlu görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. ⁽¹⁾

Diploma alma, ders kredilerinin hesaplanması, öğrencilik haklarından yararlanma ve sınavlar: ⁽¹⁾

Madde 44 – **(Değişik: 13/2/2011-6111/171 md.)**

a. Yükseköğretim kurumlarının önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyindeki diploma programlarına kayıtlı öğrenciler, bu madde hükümlerine göre belirlenen ders kredileri ve diğer yükümlülükleri başarı ile tamamlamaları halinde; önlisans, lisans, yüksek lisans veya doktora diploması alır. Ders kredileri, Yükseköğretim Kurulunca ilgili programın yer aldığı diploma düzeyi ve alan için yükseköğretim yeterlilikler çerçevesine göre belirlenen kredi aralığı ve öğrencilerin çalışma saati göz önünde tutularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenir. İlgili diploma programını bitiren öğrencinin kazanacağı bilgi, beceri ve yetkinliklere o dersin katkısını ifade eden öğrenim kazanımları ile açıkça belirlenmiş teorik veya uygulamalı ders saatleri ve öğrenciler için öngörülen diğer faaliyetler için gerekli

çalışma saatleri de göz önünde bulundurularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenen ilkeler çerçevesinde ders kredileri hesaplanır.

b. Yükseköğretim kurumlarında, öğretim faaliyetlerinin üç dönemi aşmamak üzere yıl içinde kaç döneme ayrılarak sürdürüleceği; her bir dönemde alınması gereken asgari ve azami kredi miktarları; her bir diploma programının diplomayı almayı hak eden kişiye kazandıracacağı bilgi, beceri ve yetkinliklerin neler olacağı ve bunların ölçme ve değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı; hazırlık sınıfı veya başka yollarla yabancı dil yeterliliğinin nasıl kazandırılacağı ve yabancı dil bilgi düzeyinin nasıl ölçüleceği; kayıt, devam, uygulama, tez ve teorik ders içerikleri, ön şartlı dersler, sınav çeşitleri ve bunların ders başarı notuna katkısı; öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdamına ilişkin olarak bilgi, görüş ve tecrübelerine ihtiyaç duyulan kişileri ifade eden dış paydaşların diploma programlarına ilişkin değerlendirmelerinin alınması; diğer yurt içi ve yurt dışı yükseköğretim kurumlarından alınan derslerin kredilerinin intibakının sağlanması; ilgili programın tamamlanmasına yönelik önceden kazanılmış yeterliliklerin tanınması; farklı diploma programlarından bazı derslerin alınmasıyla yandal veya çift anadal yapılması; diploma alınabilmesi için, uygulama, teorik, uzaktan veya açıköğretim özellikleri ile (...) ⁽²⁾ (...) ⁽³⁾ eğitim-öğretimin devamına ilişkin diğer hususlar, Yükseköğretim Kurulunun bu konularda belirlediği temel ilkelere uygun olarak yükseköğretim kurumları senatoları tarafından belirlenir.

c. **(Değişik: 19/11/2014-6569/28 md.)** Öğrenciler, bir yıl süreli yabancı dil hazırlık sınıfı hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın öğrenim süresi iki yıl olan önlisans programlarını azami dört yıl, öğrenim süresi dört yıl olan lisans programlarını azami yedi yıl, öğrenim süresi beş yıl olan lisans programlarını azami sekiz yıl, öğrenim süresi altı yıl olan lisans programlarını azami dokuz yıl içinde tamamlamak zorundadırlar. Hazırlık eğitim süresi azami iki yıldır. Azami süreler içinde katkı payı veya öğrenim ücretinin ödenmemesi ile kayıt yenilenmemesi nedeniyle öğrencilerin ilişkileri kesilmez. Ancak üniversite yetkili kurullarının kararı ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile dört yıl üst üste katkı payı veya öğrenim ücretinin ödenmemesi ile kayıt yenilenmemesi nedeniyle öğrencilerin ilişkileri kesilebilir. Yatay geçiş ve çift ana dal eğitiminin usul ve esasları ile azami öğrenim süreleri, lisansüstü eğitim usul ve esasları ile öğrenim süreleri Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Öğretim dili tamamen Türkçe olan programlarda mesleki yabancı dil dersleri dışında zorunlu yabancı dil hazırlık sınıfı açılmaz; ancak üniversite yetkili kurullarının kararı ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile isteğe bağlı olarak yabancı dil hazırlık sınıfı eğitimi verilebilir; bu hazırlık sınıfında başarılı olamayan öğrencilerin ilişkileri kesilmez ve eğitimlerine devam ederler. Öğretim dili tamamen veya kısmen yabancı dil olan programların hazırlık sınıfını iki yıl içinde başarı ile tamamlayamayan öğrencilerin programdan ilişkisi kesilir. Öğretim dili tamamen veya kısmen yabancı dil olan programların hazırlık sınıfından ilişkisi kesilen öğrenciler kendi yükseköğretim kurumlarında öğretim dili Türkçe olan eşdeğer bir programa kayıt yaptırabilirler. Ayrıca bu öğrenciler, kayıtlı olduğu yükseköğretim kurumunda eşdeğer program bulunmaması hâlinde talep etmeleri durumunda Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından bir defaya mahsus olmak üzere kayıt yaptırdığı yıl itibarıyla, öğrencinin üniversiteye giriş puanının, yerleştirileceği programa kayıt yaptırmak için aranan taban puanından düşük olması şartıyla öğretim dili Türkçe olan programlardan birine merkezî olarak yerleştirilebilirler.

Ancak bu süreler sonunda kayıtlı olduğu öğretim kurumundan mezun olabilmek için son sınıf öğrencilerine, başarısız oldukları bütün dersler için iki ek sınav hakkı verilir. Bu sınavlar sonunda başarısız ders sayısını beş derse indirenlere bu beş ders için üç yarıyıl, ek sınavları almadan beş derse kadar başarısız olan öğrencilere dört yarıyıl (sınıf geçme esasına göre öğretim yapılan kurumlarda iki öğretim yılı); bir dersten başarısız olanlara ise öğrencilik hakkından yararlanmaksızın sınırsız, başarısız oldukları dersin sınavlarına girme hakkı tanınır. İzledikleri programdan mezun olmak için gerekli bütün derslerden geçer not aldıkları hâlde yönetmeliklerinde başarılı sayılabilmeleri için öngörülen not ortalamalarını sağlayamamaları sebebiyle ilişkileri kesilme durumuna gelen son dönem (sınıf geçme esasına göre öğretim yapılan kurumlarda son sınıf) öğrencilerine not ortalamalarını yükseltmek üzere diledikleri derslerden sınırsız sınav hakkı tanınır. Bunlardan uygulamalı, uygulaması olan ve daha önce alınmamış dersler dışındaki derslere devam şartı aranmaz. Açılacak sınavlara, üst üste veya aralıklı olarak toplam üç eğitim-öğretim yılı hiç girmeyen öğrenci, sınırsız sınav hakkından vazgeçmiş sayılır ve bu haktan yararlanamaz. Sınırsız hak kullanma durumunda olan öğrenciler sınava girdiği ders başına öğrenci katkı payını/öğrenim ücretini ödemeye devam ederler. Ancak bu öğrenciler, sınav hakkı dışındaki diğer öğrencilik haklarından yararlanamazlar. **(Değişik cümle:15/4/2020-7243/6 md.)** Açık öğretim öğrencileri, katkı payı veya öğrenim ücretini ödemeleri ve her dönem başında kayıtlarını yenilemeleri koşuluyla bu sürelerle kısıtlı değildir. **(Ek cümle:15/4/2020-7243/6 md.)** Açık öğretim sisteminde üst üste dört dönem bu koşulları yerine getirmeyen öğrencinin ilgili programdan ilişkisi kesilir.

Derslere devam yükümlülüklerini yerine getirdikleri hâlde, yıl içi ve yıl sonu sınav yükümlülüklerini bu maddede belirtilen hükümlere uygun olarak yerine getiremedikleri için öğretim kurumları ile ilişkisi kesilen hazırlık sınıfı ve birinci sınıfta en fazla bir dersten, ara sınıflarda ise en fazla üç dersten başarısız olan öğrencilere üç yıl içinde kullanacakları üç sınav hakkı, not ortalamasını tutturamadıkları için hazırlık sınıfı dâhil ara sınıflarda da sene kaybeden öğrencilere diledikleri üç dersten bir sınav hakkı verilir. Sınav hakkı verilenler, yıl içi veya yıl sonu sınavı olduğuna bakılmaksızın başvurmaları hâlinde üniversite veya yüksek teknoloji enstitülerinin her eğitim-öğretim yılı başında açacakları sınavlara alınır. Sınavların sonunda sorumlu oldukları tüm dersleri başaranların kayıtları yeniden yapılır ve öğrenimlerine kaldıkları yerden devam ederler. Bu durumda olan öğrencilerin sınavlara girdikleri süre, öğre-

nim süresinden sayılmaz. Bu sınavlara katılan öğrenciler öğrencilik haklarından hiçbir şekilde yararlanamazlar.

ç. Bir yılda üç dönem öğretim veren yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanlarının bu Kanunun 36 ncı maddesinde belirlenen haftalık zorunlu ders yükleri, sadece iki dönem için aranır. Tez danışmanlıkları hariç, üçüncü dönemde de ders vermeleri halinde, bu derslerle ilgili olarak kendilerine ek ders ücreti ödenir.

d. Yeterlilik, seviye tespit veya ders başarılarını ölçen tüm sınavlar, kağıt ortamında ve eş zamanlı olarak yapılabileceği gibi, alan ve zorluk düzeyine göre tasnif edilerek güvenli biçimde saklanan bir soru bankasından, her bir adaya farklı zamanlarda farklı soru sorulmasına izin verecek şekilde elektronik ortamda da yapılabilir. Sınavlarda sorulacak soruların hazırlanması, soru bankasının oluşturulması ve şifrelenmesi, sınav sorularının kağıt ortamında veya elektronik ortamda saklanması ile sınav güvenliğinin sağlanmasına ilişkin ilkeler Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

e. Yükseköğretim Kurulu kararı üzerine yükseköğretim kurumlarında; öğretim elemanı ve öğrencilerin aynı mekânda bulunma zorunluluğu olmaksızın, bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak öğretim faaliyetlerinin planlandığı ve yürütüldüğü önlisans, lisans ve lisansüstü uzaktan öğretim programları açılabilir. Uzaktan öğretim programlarının açılacağı alanlar, uzaktan öğretim yoluyla verilecek dersler ve kredi miktarları, ders materyallerinin hazırlanması, sınavlarının yapılma şekli, yükseköğretim kurumları arasında bu amaçla yapılacak protokoller ile uzaktan öğretime ilişkin diğer hususlar, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Uzaktan öğretim programı kapsamında yükseköğretim kurumlarında ders veren öğretim elemanlarına, haftalık 10 saati geçmemek üzere verdikleri ders başına, 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesindeki unvanlar itibarıyla belirlenen ek ders ücretinin beş katını geçmemek üzere yükseköğretim kurumları yönetim kurulunca belirlenecek tutarda ek ders ücreti ödenir. Ders malzemelerinin hazırlanması, ders kaydolma öğrenci sayısı, dersin canlı veya kayıttan verilmesi, öğrencilerin sorularına verilen cevaplar, ödev veya uygulamaların değerlendirilmesi için harcanan süreler ile uzaktan öğretimle verilen derslere katılan öğrenci sayısı esas alınarak öğretim elemanlarına yapılacak ek ders ücreti ile ders malzemelerinin hazırlanmasında veya dersin yürütülmesinde fiilen katkıda bulunanlara yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir. Ancak, yukarıda belirtilen her türlü ödemelerin toplamı uzaktan öğretim için yatırılan toplam öğrenim ücretinin yüzde yetmişini geçemez. Uzaktan öğretim için yatırılan öğrenim ücretinin bu fıkraya göre yapılan ödemeler sonrası kalan kısmı ile elektronik ortamda veya internet ortamında sunulan uzaktan öğretim materyalinden elde edilen gelirler, ilgili birimin veya yükseköğretim kurumunun mal ve hizmet alımlarında kullanılır.

Senato tarafından uygun görülmesi halinde, birinci ve ikinci öğretim programlarındaki bazı dersler, sadece uzaktan öğretim yoluyla verilebilir. Ancak bu şekilde verilen dersler için öğrencilerden ilave bir ödeme talep edilemez.

Birinci ve ikinci öğretim programlarındaki bir dersin hem örgün öğretim yoluyla hem de uzaktan öğretim yoluyla verilmesinin senato tarafından uygun görülmesi halinde; dersi uzaktan öğretim yoluyla almayı tercih eden öğrencilerden, bu Kanunun 46 ncı maddesinin (c) fıkrasına göre belirlenen kredi başına öğrenci katkı payı veya öğrenim ücreti alınır. Dersin uzaktan öğretim yoluyla verilmesinde görev alan öğretim elemanı ve diğer personele, dersi uzaktan öğretim yoluyla almayı tercih eden öğrencilerden alınan öğrenci katkı payı veya öğrenim ücreti toplamının yüzde yetmişini geçmeyecek şekilde bu fıkranın ikinci paragrafına göre ödeme yapılır.

Dersleri verecek yeterli öğretim elemanı bulunmayan yükseköğretim kurumlarında uzaktan öğretim yoluyla ders vermek üzere Yükseköğretim Kurulu tarafından görevlendirilen öğretim elemanlarına, ders yükü dikkate alınmaksızın haftalık 10 saati geçmeyecek şekilde 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesindeki unvanlar itibarıyla belirlenen ek ders ücretinin dört katını geçmemek üzere ek ders ücreti ödenir.

f. Yükseköğretim kurumları ile iş dünyası ve diğer paydaşlar arasındaki ilişkileri geliştirmek amacıyla danışma kurulları oluşturulabilir. Danışma kurullarının oluşumu ve görevleri Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Yükseköğretime giriş ve yerleştirme:

Madde 45 – (Değişik: 30/3/2012 - 6287/14 md.)

Yükseköğretime giriş ve yerleştirme aşağıdaki şekilde yapılır:

a. Yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirme işlemleri imkân ve fırsat eşitliğini sağlayacak tedbirleri almak kaydıyla, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslara göre yapılır.

b. Yükseköğretim kurumlarına esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen merkezî sınavlarla girilir. Yerleştirme puanlarının hesaplanmasında adayların ortaöğretim başarıları dikkate alınır. Ortaöğretim bitirme başarı notları en küçüğü ikiyüzelli, en büyüğü beşyüz olmak üzere ortaöğretim başarı puanına dönüştürülür. Ortaöğretim başarı puanının yüzde onikisi yerleştirme puanı hesaplanırken merkezî sınavdan alınan puana eklenir.

c. Ortaöğretim kurumlarını birincilik ile bitiren adaylar için mevcut kontenjanların yanı sıra Yükseköğretim Kurulu kararı ile ayrı kontenjanlar belirlenebilir.

d. (Değişik: 2/12/2016 - 6764/25 md.) Bir mesleğe yönelik program uygulayan liselerin mezunlarının, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek aynı alanda bir önlisans programına yerleşmelerinde, merkezi sınavlardan almış oldukları puanlara bu fıkranın (b) bendine göre hesaplanan ortaöğretim başarı puanı ve bu puanın Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilecek katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak puan eklenir.

e. Önlisans mezunları için, ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde Yükseköğretim Kurulu kararı ile her yıl dikey geçiş kontenjanı ayrılabilir.

f. Yabancı uyruklu öğrenciler ile ortaöğretimin tamamını yurt dışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına kabul usul ve esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir. Uluslararası anlaşmalar gereği Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında burslu olarak öğrenim görecektir yabancı uyruklu öğrencilerin yerleştirme işlemleri Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılır.

g. Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre, belli sanat ve spor dallarında üstün kabiliyetli olduğu tespit edilen öğrenciler ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunca tespit edilen uluslararası bilimsel yarışmalarda ödül kazanan öğrenciler, ilgili dallarda eğitim yapmak kaydıyla yükseköğretim kurumlarına yerleştirilebilir. **(Ek cümle: 16/2/2016-6676/4 md.)** Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunca tespit edilen ve Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen ulusal ve uluslararası düzeyde düzenlenen bilimsel yarışmalarda ilk üçe giren öğrencilerin ilgili dallardaki lisans programlarına yerleştirilmelerinde, merkezi sınavlardan almış oldukları puanlara, bu maddenin (b) bendine göre hesaplanan ortaöğretim başarı puanı ve bu puanın Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilecek katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak puan eklenir.

Cari hizmet maliyetinin hesaplanması, öğrenci katkı payları ve öğrenim ücretleri: ⁽¹⁾

Madde 46 – (Değişik: 13/2/2011-6111/172 md.)

a. Yükseköğretim kurumlarında, öğrenci başına düşen cari hizmet maliyetleri, yükseköğretim programlarının özellikleri göz önüne alınarak Yükseköğretim Kurulunca hesaplanır. Öğrencilerden her bir dönem için birinci öğretimde öğrenci katkı payı, ikinci öğretim ve uzaktan öğretimde ise öğrenim ücreti alınır. Yabancı uyruklu öğrencilerden, birinci veya ikinci öğretim ayırımı yapılmaksızın, her bir dönem için öğrenim ücreti alınır. Devlet tarafından karşılanacak kısım ile birinci öğretim, ikinci öğretim, açık ve uzaktan öğretim öğrencileri tarafından karşılanacak öğrenci katkı payı veya öğrenim ücretleri, öğrenci başına düşen cari hizmet maliyetleri göz önünde bulundurularak belirlenir. Cari hizmet maliyetinin öğrenciler tarafından karşılanacak kısmı dışında kalan miktarı, Devlet tarafından karşılanır. Devletçe karşılanan kısım cari hizmet maliyetinin yarısından az olamaz.

b. Birinci öğretim, ikinci öğretim, açık ve uzaktan öğretim için Yükseköğretim Kurulu tarafından hesaplanan cari hizmet maliyetlerinin Devlet tarafından karşılanacak kısmı, öğrenciler tarafından karşılanacak katkı payları ve öğrenim ücretleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, her yıl haziran ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanınca belirlenir. Öğrenci katkı payı veya öğrenim ücretinden muaf tutulacaklar ile yabancı uyruklu öğrencilerden alınacak asgari öğrenim ücretlerinin tutarı Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenir.

c. (...) bir ders için kredi başına ödenecek katkı payı veya öğrenim ücreti tutarları, her bir dersin kredisinin ilgili dönemde alınması gereken toplam ders kredisine oranlanması sonucu bulunacak katsayının ilgili dönem için belirlenen öğrenci katkı payı veya öğrenim ücreti ile çarpılarak, ilgili yükseköğretim kurumunca dönem başlarında hesaplanır.

ç. **(Değişik: 27/3/2015-6637/20 md.)** Diploma programlarının hazırlık sınıfı eğitimi hariç olmak üzere, iki yıllık ön lisans ve dört, beş ve altı yıllık lisans programlarından bu süreler sonunda mezun olamayan öğrencilerden, ilgili dönem için öngörülen katkı payı ve öğrenim ücreti alınır. Çift ana dal programında kayıtlı olan öğrencilerden ise diploma programının öğrenim süresi ve ilave bir yıl sonunda bu madde hükümlerine göre katkı payı alınır. Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen öğrenim sürelerinde lisansüstü programlardan mezun olamayan öğrencilerden de bu madde hükümlerine göre katkı payı alınır.

g. Öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretleri, ilgili dönem başlarında ödenir. Süresi içinde katkı payı veya öğrenim ücretini ödemeyenler ve mazeretleri ilgili yükseköğretim kurumunun yönetim kurulunca kabul edilmeyenler, o dönem için kayıt yaptıramaz ve öğrencilik haklarından yararlanamaz. Ödeme gücü bulunan birinci öğretim öğrencilerinin ödemesi gereken katkı payının tamamı, talepleri halinde Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunca katkı kredisi olarak verilebilir.

ğ. İkinci öğretimde alınacak öğrenim ücreti, öğrenci cari hizmet maliyetinin yarısından az olamaz. İkinci öğretimde alınacak ücretlerin Cumhurbaşkanınca belirlenecek miktarı öğrencilerin başta beslenme olmak üzere barınma, sağlık, spor, kültür ve diğer sosyal hizmetlerinde kullanılır.⁽¹⁾

h. Hazırlık sınıfı hariç, buldukları bölümde her bir dönem için belirlenen asgari derslerden başarılı olan ve bu dersleri alan öğrencilerin başarı ortalamasına göre dönem sonu itibarıyla yapılacak sıralamada ilk yüzde ona giren ikinci öğretim öğrencileri, bir sonraki dönemde birinci öğretim öğrencilerinin ödeyecekleri öğrenci katkı payı kadar öğrenim ücreti öder.

1. Hazırlık sınıfı hariç, buldukları bölümde her bir dönem için belirlenen asgari derslerden başarılı olan ve bu dersleri alan öğrencilerin başarı ortalamasına göre dönem sonu itibarıyla yapılacak sıralamada ilk yüzde ona giren birinci öğretim öğrencileri, bir sonraki dönemde ödeyecekleri öğrenci katkı payının yarısını öder.

i. Öğrenci sosyal tesisleri ile faaliyetlerinden elde edilen gelirler, yükseköğretim kurumlarınca önceki yıllarda basılan süreli ya da süresiz yayınlar ile elektronik ortamda veya internet ortamında sunulan ders materyallerinden elde edilen gelirler, öğrenci katkı payı olarak tahsil edilen gelirler ile diğer gelirler; en geç tahsil edildiği ayın sonuna kadar ilgili yükseköğretim kurumu hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar, yükseköğretim kurumu bütçesine öz gelir olarak kaydedilir. Kaydedilen bu tutarlar karşılığı olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesinde öngörülen ödenekler, gelir gerçekleştirmelerine göre kullandırılır. Kaydedilen ödenekler, başta öğrencilerin beslenme, barınma, sağlık, spor, kültür ve diğer sosyal hizmet giderleri olmak üzere, kalkınma planı ve programlarına uygun olarak yükseköğretim kuru-

munun cari, sermaye, transfer giderleri ile öğrencilerin kısmi zamanlı olarak geçici işlerde çalıştırılmasına ilişkin giderlerinde kullanılır.

j. Bu maddeye göre elde edilen gelirlerin en fazla yüzde onu, yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun tespit edeceği başarılı ve gelir düzeyi düşük öğrencilerin kitap, kırtasiye ile beslenme ve barınma yardımı ödemelerinde kullanılır.

k. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından burs verilenler veya burs alma şartlarını taşıyanlara öncelik verilmek suretiyle hizmetlerine ihtiyaç duyulan öğrenciler, öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumlarındaki geçici işlerde kısmi zamanlı olarak çalıştırılabilir. Bu şekilde çalıştırılan öğrenciler, bu çalışmalarından dolayı işçi olarak kabul edilmez. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılan öğrencilere bir saatlik çalışma karşılığı ödenecek ücret, 4857 sayılı İş Kanunu gereğince 16 yaşından büyük işçiler için belirlenmiş olan günlük brüt asgari ücretin dörtte birini geçmemek üzere, yükseköğretim kurumu yönetim kurulu tarafından belirlenir. Kısmi zamanlı çalışma karşılığı ücret ödenmesi, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından verilmekte olan burs veya öğrenim kredisinin kesilmesi veya aynı Kuruma ait yurtlardan yararlanma hakkının kaldırılması sonucunu doğurmaz. Kısmi zamanlı olarak öğrenci çalıştırılmasına ilişkin haftalık çalışma süreleri ile diğer usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

1. (Ek: 18/6/2017-7033/15 md.) Organize sanayi bölgelerinde kurulan meslek yüksekokulları için öğrenci başına ilgili yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu bütçesine bu amaçla tahsis edilen ödenekten eğitim desteği yapılabilir. Eğitim desteğinin tutarı ve kullanımı ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Ders kitapları ve eğitim-öğretim araçlarının basılıp çoğaltılması ⁽¹⁾

Madde 48 – (Değişik: 26/6/2001 - 4689/1 md.)

Üniversitelerde ders kitapları, bilgisayar ve elektronik ortamlarda hazırlanan eğitim-öğretim ve uzaktan öğretim ilkelerine göre oluşturulan her türlü materyal ilgili üniversite veya Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanır ve hazırlattırılır ve öğrencilere uygun bedelle satılır. Ders aracı olarak kullanılan kitap ve her türlü materyali öğretim elemanları kendi hesaplarına bastıramaz ve çoğaltamazlar, bunlar ilgili üniversite tarafından basılır, bastırılır veya çoğaltılır. Ancak, başvurdukları eğitim-öğretim yılı içinde bastırılmayacağı, kurumun yönetim kurulunca yazılı olarak bildirilen kitapları kendilerinin bastırma hakları saklıdır.

Ders kitapları, bilgisayar ve elektronik ortamlarda hazırlanan eğitim-öğretim ve uzaktan öğretim ilkelerine göre oluşturulan her türlü materyalle ilgili olarak uygulanacak esaslar ve ödenecek telif hakları Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulunca belirlenir.

Yabancı dil hazırlık eğitim - öğretimi:

Madde 49 – Eğitim - öğretimini kısmen veya tamamen bir yabancı dilden yapan Yükseköğretim Kurumları, kaydını yaptıran öğrencileri, öğrenimde kullanılacak yabancı dilde bir yeterlilik sınavına tabi tutarlar. Yetersiz bulunan öğrenciler için esasları Yükseköğretim Kurulunca tespit edilecek, bir yıla kadar süreli, bir yabancı dil hazırlık öğrenimi uygulanır. (Mülga son cümle: 19/11/2014-6569/33 md.) (...)

Normal öğrenimin devamı süresince öğrencilerin yabancı dil bilgilerinin geliştirilmesi için öğretim kurumlarınca gerekli önlemler devamlı şekilde alınır.

Lisans üstü öğretim:

Madde 50 – Usul ve şartları;

a. Lisans düzeyinde öğrenim gördükten sonra, yükseköğretim kurumlarında yüksek lisans, veteriner hekimlikte uzmanlık, doktora ya da tıpta uzmanlık öğrenimi yapmak isteyenler, yükseköğretim kurumlarınca usulüne göre açılacak sınavla ve Üniversitelerarası Kurulca tespit edilecek esaslara göre seçilirler. ⁽¹⁾

b. Yükseköğretim kurumları, lisans üstü öğretim konusundaki istekleri karşılamak üzere gerekli planlamayı yapar ve önlemleri alır.

c. (Mülga: 1/8/1996-4160/5 md.)

d) Lisans üstü öğretim yapan öğrenciler, kendilerine tahsis edilebilecek burslardan yararlanabilecekleri gibi, her defasında bir yıl için olmak üzere araştırma görevlisi kadrosuna da atanabilirler. ⁽²⁾

e. Tıpta uzmanlık öğrenimi yapanlara verilecek aylık veya ödeneklerin tespitinde, aynı durumda bulunan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığındaki personelin aylık ve ödenekleri gözönünde tutulur.

Öğrencilerin disiplin işleri:

Madde 54 – Soruşturma, yetkiler ve cezalar:

a. Yükseköğretim kurumları içinde veya dışında yükseköğretim öğrenciliği sıfatına, onur ve şerefine aykırı harekette bulunan, öğrenme ve öğretme hürriyetini, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükün, huzur ve çalışma düzenini bozan, boykot, işgal ve engelleme gibi eylemlere katılan, bunları teşvik ve tahrik eden, yükseköğretim mensuplarının şeref ve haysiyetine veya şahıslarına tecavüz eden veya saygı dışı davranışlarda bulunan ve anarşik veya ideolojik olaylara katılan veya bu olayları tahrik ve teşvik eden öğrencilere; eylem başka bir suç oluşturursa bile ayrıca uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar veya bir veya iki yarıyıl için kurumdan uzaklaştırma veya yükseköğretim kurumundan çıkarma cezaları verilir.

b. Bir fakülte, enstitü veya yüksekokulun içinde veya dışında öğrencilerin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı soruşturma yapmaya ve doğrudan gerekli cezayı vermeye veya disiplin kuruluna sevketmeye ilgili fakülte dekanı, enstitü veya yüksekokul müdürü yetkilidir.

c. Disiplin soruşturmasına, olay öğrenilince derhal başlanılır ve soruşturma engeç onbeş gün içinde sonuçlandırılır.

d. Hakkında kovuşturma yapılan öğrenciye sözlü veya yazılı savunma hakkı verilir. Tanınan süre içinde savunma yapmayan öğrenci bu hakkından vazgeçmiş sayılır.

e. Disiplin cezaları, ilgili öğrenciye yazı ile bildirilir. Durum, öğrenciye burs veya kredi veren kuruluşa ve Yükseköğretim Kuruluna duyurulur. Yükseköğretim kurumundan çıkarma kararlarına karşı onbeş gün içinde üniversite yönetim kuruluna itiraz edilebilir. Cezalar öğrencinin dosyasına ve siciline işlenir.

f. Bu maddeye göre yapılacak işlemler sırasında gerekirse öğrenciye, bağlı bulunduğu öğretim kuruluşunda, ilan yoluyla tebligat yapılabilir.

g. Yükseköğretim kurumundan çıkarma kararı bütün yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu, emniyet makamları ve ilgili askerlik şubelerine bildirilir. **(İptal ikinci cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 28/4/2011 tarihli ve E.: 2009/59, K.: 2011/69 sayılı Kararı ile.)**

Yönetmelikler:

Madde 65 –

a. Aşağıdaki hususlar Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir:

(6) Haftalık ders yükü çalışma esasları,

(7) Yabancı uyruklu öğrencilerin harçları ile harçlar konusuna ilişkin uygulama esasları,

(8) Ders kitaplarının ve teksirlerinin bastırılmasında uygulanacak esaslar ve ödenecek telif hakları ile ilgili hususlar,

b. Aşağıdaki hususlar Üniversitelerarası Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir:

(1) Lisansüstü öğretim esasları,

(2) Bu Kanunun uygulanması ile ilgili diğer akademik hususlar.

Ek Madde 17 – (Ek: 25/10/1990 - 3670/12 md.)

Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile; yükseköğretim kurumlarında kılık ve kıyafet serbesttir.

Ek Madde 23 – (Ek: 7/6/1995 - 4111/2 md.)

Yükseköğretim kurumlarında pratik, uygulamalı dersler ve staj; öğrencinin tercih edeceği ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara muadil özel kuruluşlarda yapılabilir.

Bu süre zarfında öğrenci, Yükseköğretim kurumları öğrenci disiplin kurallarına tabidir.

Ek Madde 24 – (Ek : 29/6/2001 - 4702/4 md.)

Mesleki ve teknik eğitim bölgesinde, çağdaş bilim ve teknolojiye değişme ve gelişmelere uygun olarak ekonominin gereksinim duyduğu alanlarda yüksek nitelikli iş gücü yetiştirmek üzere, bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları, öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilir. Her ilde en az bir mesleki ve teknik eğitim bölgesi kurulabilir.

Mesleki ve teknik eğitim bölgelerinde bulunan meslek yüksekokulu veya okulları ile mesleki ve teknik orta öğretim kurumları, ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşları arasındaki işbirliği ve koordinasyonun sağlanmasına ve yürütülmesine ilişkin esas ve usuller, Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu işbirliği ile çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

Mesleki ve teknik eğitim bölgesi içindeki meslek yüksekokulu öğrencilerinin iş yerindeki eğitim, uygulama ve stajlarına ilişkin esas ve usuller Yükseköğretim Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle belirlenir.

Mesleki ve teknik eğitim bölgeleri içindeki mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile diğer kamu ve özel kurum ve kuruluşlarda görevli olup da meslek yüksekokullarındaki ders ve uygulamalarda görevlendirilen öğretmenlere, uzman kişilere, emekli öğretim elemanlarına ve emekli öğretmenlere 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda belirtilen miktarda saat başına ders ücreti ödenir.

Ek Madde 26 – (Ek : 17/9/2004 - 5234/2 md.)

Üniversite veya yüksek teknoloji enstitülerinin açmış oldukları yaz okullarına katılacak öğrencilerden, toplam ikiyüzseksen ders saatine karşılık olmak ve 46 ncı madde uyarınca belirlenen yıllık öğrenci katkı payının iki katını aşmamak üzere Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek miktarda yaz okulu öğretim ücreti alınır. Ancak bu miktarların tespitinde, normal süresi içinde mezun olamayan veya lisans düzeyinde ikinci bir yüksek öğretim yapan öğrencilerden alınabilecek zamlı katkı payı miktarları dikkate alınmaz. İkinci öğretime kayıtlı öğrencilerden alınacak azami yaz okulu öğretim ücreti, fakülte ve program adına göre normal örgün öğretimde kayıtlı öğrenciler için belirlenen yaz okulu öğretim ücretinin iki katını geçemez. Üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulu, Yükseköğretim Kurulunca belirlenen miktardan daha az yaz okulu öğretim ücreti alınmasına, başarılı veya gelir düzeyi düşük öğrencilerden ise bu ücretin alınmamasına veya belirlenen miktardan daha az öğretim ücreti alınmasına karar verebilir.

Bakanlıklar ve kamu kuruluşları adına mecburi hizmet karşılığı öğrenim gören öğrenciler, Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraha Toplulukları öğrencilerinden Devlet (Millî Eğitim Bakanlığı) burslusu olarak yüksek öğretim gören öğrenciler ile gerek normal örgün öğretimde gerekse ikinci öğretimde lisansüstü eğitim yapan araştırma görevlilerinden yaz öğretimi için ücret alınmaz.

Yaz okulu öğretim ücretleri, öğrenciler tarafından peşin olarak üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü adına kamu bankalarından birinde açtırılacak hesaba yatırılır. Bu tutarlar, Rektörlükçe en geç onbeş gün içinde ilgili bütçe dairesi başkanlığının hesabına yatırılır. Yatırılan miktar Maliye Bakanlığınca ilgili bütçenin mevcut veya yeniden açılacak tertiplerine bir yandan gelir, diğer yandan özel ödenek kaydedilir. Kaydolunan özel ödeneğin en fazla % 70'i yaz okullarında ders vermekle görevlendirilen öğretim elemanlarına ders ve sınav ücreti olarak ödenebilir; kalan kısmı ise üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsünün mal ve hizmet alımlarında kullanılır. Özel ödeneğin harcanmayan kısmı, üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsünün mal ve hizmet alımlarında kullanılmak üzere ertesi yılın bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir.

Yaz okullarında ders vermekle görevlendirilen öğretim elemanlarına, verdikleri dersin kredi ve saati, yabancı dilde eğitim yapılıp yapılmadığı ile derse kaydolun öğrenci sayısına göre, 11.10.1983 tarihli ve 2914 sayılı Kanununun 11 inci maddesinde unvanları için öngörülen ek ders ücretlerinin beş katını, sınav ücretinin ise üç katını geçmemek üzere, üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulu tarafından belirlenecek tutarda ders ve sınav ücreti ödenir. Bu fıkranın uygulanmasında, son fıkrasının ilk cümlesi hariç olmak üzere 2914 sayılı Kanununun 11 inci maddesi dikkate alınır.

Özel ödeneğin yeterli olmadığı gerekçe gösterilerek öğretim elemanlarına, kurum bütçesi, döner sermaye, bilimsel araştırma projesi ve sair kaynaklardan ayrıca ders ve sınav ücreti ödenemez; herhangi bir ödeme yapılamaz.

Bu maddeye göre yaz okulu açılabilmesi için Yükseköğretim Kurulundan uygun görüş alınması zorunludur.

Üniversite veya yüksek teknoloji enstitülerince, öğrencilerden para tahsil etmeksizin yaz okulu açılması halinde bu madde uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilir.

Ek Madde 29 – (Ek: 4/7/2012-6353/35 md.)

(...)⁽¹⁾ üniversitelerin (Gülhane Askeri Tıp Akademisi dahil) tıp fakültelerinin beşinci yılını tamamlayıp altıncı yıla geçen öğrencilerine intörn eğitimi döneminde öğretim üyesi rehberliğinde yaptıkları uygulamaya çalışmaları karşılığında ilgili kurumların bütçesinden oniki ay süreyle 4.350 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık ücret ödenir. Bu şekilde ücret ödenmiş olması 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerinin uygulanmasını gerektirmeyeceği gibi bu çalışma sebebiyle uzun vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası ile analık sigortası açısından sigortalılık ilişkisi kurulamaz. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir vergi kesilmez ve ödemelere ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulunca müştereken belirlenir.

Ek Madde 31- (Ek: 17/4/2017-KHK-690/65 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/55 md.)

Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen yurtdışındaki yükseköğretim kurumları, enstitü ve merkezlerden mezun olanların eğitimlerine ilişkin olarak almış oldukları diploma ve derecelerin denklik işlemleri yapılmaz ve bu hususta başlamış olan işlemler tamamlanmaz.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Geçici Maddeler.

Geçici Madde 13 – Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yükseköğretim kurumlarında kayıtlı bulunan öğrencilerden, bu kanunun 44 ncü maddesinde öngörülen süreleri tamamlamış veya aşmış olanların yükseköğretim kurumlarıyla ilişkileri kesilmez. Ancak, bu gibi öğrenciler bundan sonraki eğitim – öğretim sürelerinde her eğitim – öğretim yılında başarılı olmak mecburiyetindedirler. Aksi halde öğretim kurumlarıyla ilişkileri kesilir.

Geçici Madde 28 – Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan akademi, fakülte, enstitü ve yüksekokulların durumları, bu kanuna göre Yükseköğretim Kurulunun kurulmasını müteakip, bu kurulca incelenerek, bunların üniversiteye donüştürülmeleri veya üniversitelere veya bakanlıklara bağlanmaları, üniversitelerin içerisinde fakülte, enstitü veya yüksekokul halinde teşekkül ettirilmeleri veya kaldırılmaları hususları tespit edilerek, gerekli yasal düzenlemeler yapılmak üzere bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Millî Eğitim Bakanlığına sunulur. Bu kuruluşların 1982 – 1983 eğitim-öğretim yılında yeni hüviyetleri ile eğitim – öğretime başlamaları için gerekli önlemler alınır.

Geçici Madde 29 – (29/2/1984 tarih ve 2984 sayılı Kanunla eklenen numarasız Geçici madde olup, teselsül için numaralandırılmıştır.)

1976 – 1977 eğitim – öğretim yılı başından 1963 – 1964 eğitim – öğretim yılı sonuna kadar yükseköğretim kurumlarının hazırlık sınıfı, önlisans ve lisans, eğitim – öğretim programları ile yüksekokulların (2809 sayılı Kanunla adı ve yapısı değiştirilen yükseköğretim kurumlarının öğrencileri dahil) herhangi bir sınıftan kaydı silinen veya silinme durumuna gelen veya kendi isteği ile ayrılan öğrencilerin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili üniversiteye başvurmaları halinde, ayrılmış buldukları eğitim – öğretim programlarına bıraktıkları yerden devam etmek üzere bu Kanun hükümleri çerçevesinde kayıtları yenilenir. Ancak, 1983 – 1984 eğitim – öğretim yılı sonunda ilişkileri kesilenler ise ilişkileri kesildiği tarihten itibaren bir hafta içerisinde kayıtlarını yenileyebilmek için müracaat edebilirler.

Bu öğrencilerin derslere ve ilgili programlara intibakları daha önce başardıkları dersler dikkate alınarak, Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği esaslar içerisinde ilgili üniversite tarafından yapılır. Bu suretle öğrencinin intibak ettirildiği sınıf ve sönestreden önceki eğitim – öğretim süreleri, ayrıldığı sınıf ve sönestredeki normal öğrencinin o sınıf veya sönestreye gelinceye kadar geçirdiği eğitim – öğretim süresine eşit kabul edilir. Bundan sonra o sınıf veya sönestrede okuyan öğrencilerin tabi oldukları mevzuata uyarak öğrenimlerine devam ederler.

Bu Kanun hükümlerine göre ilgili üniversitelere başvuran öğrencilerin hangi ders yılında öğrenime başlayacakları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde ilgili üniversitelerce öğrencilere bildirilir. Ancak ilişkisi 1983 – 1984 öğretim yılı içinde kesilen veya kesilme durumuna gelen öğrencilerin bir hafta içinde müracaatları halinde, müracaatlarını müteakip bir hafta içinde durumları karara

bağlanır ve öğrenimlerine imkan sağlanır. İlişği 1983 – 1984 eğitim – öğretim yılı sonunda kesilenler için ise üniversiteler, ilişik kesilme tarihinden itibaren iki hafta içinde hangi ders yılında öğrenime başlayacaklarına karar verilir.

Askerlik süresi gelmiş olanlar bu Kanun hükümlerine göre verilmiş hakları kullandıkları takdirde tecilli sayılırlar. Ancak, 1111 sayılı Askerlik Kanunu hükümleri saklıdır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askerlik görevini yapmakta olanlar ile öğrenimleri sırasında yaş haddi sebebiyle askere alınanlar terhislerinden sonraki ilk ders yılında öğrenimlerine devam edebilirler. Bunların üç aylık başvurma süresi terhisleri tarihinden; Yükseköğretim Kurulunca esasları tespit edilecek mücbir sebepler yüzünden bu haklarını kullanamayacak durumda olanların üç aylık başvurma süresi ise mücbir sebeplerin kalktığı tarihte başlar ve bu öğrencilerin hangi ders yılında öğrenime başlayacakları üniversitelerce 15 gün içinde karara bağlanır ve öğrenciye tebliğ edilir.

Yukarıdaki hükümlere göre kayıtları yenilenen öğrenciler, izlemiş oldukları eğitim – öğretim programları açık öğretim programlarında mevcut olduğu takdirde, kendi istekleri ile bu programlara veya eşdeğer program yürüten üniversiteye naklen yazılabilirler. Belirli dallarda öğrencilerin isteği de gözönünde tutularak, dışardan eğitim öğrencisi (ekstern) olarak yazılmalarına üniversite senatolarınca karar verilebilir.

1402 sayılı Kanunun uygulanması neticesi kurumlarından ilişği kesilenler ile Türk Ceza Kanununun ikinci Kitabının Birinci Babında yer alan Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümler sebebiyle hüküm giyenler ve 4/11/1981 tarihinden sonra disiplin cezası- alarak üniversiteden ilişği kesilenler bu Kanun hükümlerinden istifade edemezler.

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin tedbirler Yükseköğretim Kurulu tarafından alınır. Uygulama ile ilgili yönetmelik iki ay içerisinde yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılır.

Devam mecburiyeti olan fakülte ve yüksekokulların son sınıfında tek dersten başarısız duruma düşmüş öğrenciler devam şartı aranmaksızın sınavlara katılabilirler.

Geçici Madde 30 – (Ek: 10/12/1988 – 3511/3 md.)

Bu Kanunun yayımı tarihine kadar disiplin suçu dışında kalan sebeplerle kurumlarıyla ilişkisi kesilmiş veya kesilme durumuna gelmiş olanlara bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde; 1988 – 1989 eğitim-öğretim yılı sonunda ilişği kesilecek olanlara ilişkilerinin kesildiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili yükseköğretim kurumlarına müracaat etmeleri şartıyla, ilişkilerinin kesilmesine sebep olan her ders için açılacak ilk sınav döneminde bir sınav hakkı verilir. Bunlardan başarılı olanlar, kayıtları yeniden açılmak suretiyle 44 üncü maddedeki sınırlar içinde öğrenimlerine devam ederler. Durumları 44 üncü maddedeki sınırlara uymayanların öğrenciliğe intibakları ile ilgili esaslar Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilir.

Buldukları yükseköğretim kurumunun bütün derslerini almış olup birinci fıkrada verilen sınav hakkını kullandıktan sonra ara sınıf veya son sınıf derslerinden en fazla üç dersten başarısız olanlara, başarısız oldukları bu dersler için açılacak ilk sınav döneminde bir sınav hakkı daha verilir. Bunlardan, uygulamalı dersler dışındaki derslere devam şartı aranmaz.

İkinci fıkrada verilen hakkı da kullanmak suretiyle mezun olmak için bir tek dersi kalan son sınıf öğrencileri ile halen tek dersten son sınıfta bekleyenler, bu dersin açılacak yarı yıl sınavlarına öğrenim harçlarını ödemek kaydıyla, 1992 yılı sonuna kadar girebilirler. Bu öğrenciler, öğrencilik haklarından yararlanamazlar.

Geçici Madde 31 – (Ek:10/12/1988 – 3511/3 md.)

Fakültelerde ve/veya ilgili enstitülerdelisansüstü eğitime başlamış ancak daha sonra çeşitli sebeplerle yönetmeliklerde öngörülen süreler içinde gerekli aşamaları (lisans üstü ders sınavı, yeterlik sınavı ve tez sınavı gibi) başarı ile tamamlayamamış kayıtları silinenlere bu aşamalarda, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 3 ay içinde başvurularını halinde bir hak verilir.

Geçici Madde 38 – (Ek:29/5/1991 – 3747/6 md.) Fakültelerde veya ilgili enstitülerde lisansüstü eğitime başlamış, ancak daha sonra çeşitli sebeplerle yönetmeliklerde öngörülen süreler içinde gerekli aşamaları (Lisansüstü ders sınavı, yeterlik sınavı ve tez sınavı gibi) başarı ile tamamlayamamış kayıtları silinmiş olanlara bu aşamalarda, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde başvurularını halinde bir hak verilir.

Geçici Madde 40 – (Ek: 21/5/1992 – 3804/1 md.)

Halen eğitim ve öğretim yapan kurumlarda 1980-1981 eğitim-öğretim yılından bu Kanunun yayımı tarihine kadar her ne sebeple olursa olsun kurumlarıyla ilişkisi kesilmiş veya kesilme durumuna gelmiş olanlara bu Kanunun yayımı tarihinden, 1991-1992 eğitim-öğretim yılı sonunda ilişği kesilecek olanlara ilişkilerinin kesildiği tarihten itibaren iki ay içinde ilgili yükseköğretim kurumlarına başvurularını şartıyla ilişkilerinin kesilmesine sebep olan her ders için bir sınav hakkı verilir. Sınavlar başvuru tarihini izleyen iki ay içinde yapılacak şekilde ilgili yükseköğretim kurumunca ilan edilir ve uygulanır. Bu sınavlarda başarılı olamayanlara başarılı olamadıkları dersler için bir bütünleme sınavı hakkı verilir. Bütünleme sınavları ilk sınavı izleyen iki ay içinde yapılır. Yönetmeliklerinde başarılı sayılabilmeleri için öngörülen not ortalamalarını sağlayamamaları sebebiyle kurumlarıyla ilişkileri kesilmiş veya 1991-1992 eğitim-öğretim yılında kesilecek olanlara,not ortalamasını yükseltmek üzere diledikleri dersler için bir sınav ve bir bütünleme sınavı hakkı verilir.

Bu sınavlarda başarılı olanlar, kayıtları yeniden açılmak suretiyle, 44 üncü maddedeki sınırlar içinde öğrenimlerine devam ederler. Durumları 44 üncü maddedeki sınırlara uymayanların öğrenciliğe intibakları ile ilgili esaslar Yükseköğretim Kurulu tarafından tesbit edilir.

Geçici Madde 45 – (Ek: 14/8/1997 – 4305/1 md.)

1994-1995 eğitim-öğretim yılından başlamak üzere Gülhane Askeri Tıp Akademisinde okurken bu Kanunun yayımı tarihine kadar her ne sebeple olursa olsun okullarından ilişği kesilmiş olanların (yargıya intikal etmiş disiplin suçu nedeniyle ilişği kesilenler hariç), bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde başvurularını halinde, Yükseköğretim Kurulunca okuyacakları tıp fakülteleri belirlenir.

Belirlenen tıp fakültelerince intibakları yapılır ve bu öğrenciler 2547 sayılı Kanunun geçici 40 ncı maddesi ve ilgili hükümlerinden diğer öğrenciler gibi yararlanırlar.

Halen eğitim ve öğretim yapan kurumlarda; bu Kanunun yayımı tarihine kadar her ne sebeple olursa olsun kurumları ile ilişkisi kesilmiş veya kesilme durumuna gelmiş olanlara (master ve doktora öğrencileri dahil) bu Kanunun yayımı tarihinden, 1996-1997 eğitim-öğretim yılı sonunda ilişkisi kesilecek olanlara ilişkilerinin kesildiği tarihten itibaren iki ay içinde ilgili yükseköğretim kurumlarına başvurmaları şartıyla ilişkilerinin kesilmesine sebep (vizeli veya vizesiz) olan her ders için iki sınav hakkı verilir. Sınavlar başvuru tarihini izleyen iki ay içinde yapılacak şekilde ilgili yükseköğretim kurumunca ilan edilir ve uygulanır. Bu sınavlarda başarılı olmayanlara başarılı olamadıkları dersler için bir bütünleme hakkı verilir. Bütünleme sınavları ilk sınavı izleyen iki ay içinde yapılır.

Geçici Madde 46 – (Ek: 22/6/2000 – 4584/2 md.)

Yükseköğretim kurumlarında; hazırlık ve ara sınıflar dahil bütün sınıflarda ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim yapan öğrencilerden, 12 Eylül 1980 tarihinden 1999-2000 öğretim yılı sonuna kadar, her ne sebeple olursa olsun ilişkileri kesilmiş veya kesilme durumuna gelmiş öğrencilere ilişkilerinin kesilmesine sebep olan bütün dersler için devam, iki sınav ve bütünleme hakkı verilir (Öğrenciler, daha önce başarısız oldukları kaldırılan derslerin yerine kurumlarınca konulacak muadil başka derslerden sınava girerler.). Öğrencilerin bu sınavlarda başarılı olmaları halinde öğrenciliğe intibakları yapılır. Öğrenciler, öğrencilik haklarının devamı için yürürlükteki kanun ve kanunlara uygun ilgili mevzuata uymak zorundadır.

Birinci fıkradaki haklar saklı kalmak kaydıyla, uygulamalı eğitim-öğretim yapan okullardan ayrılan öğrencilere, devam edemedikleri dersler ve uygulamalar için ilgili yükseköğretim kurumunca devam imkanı sağlanır. Bu öğrenciler için yönetmeliklerindeki devam şartını tamamladıktan sonra Kanunun öngördüğü sınav süresi başlar.

Sınıf geçme sistemi uygulayan yükseköğretim kurumlarında en çok üç dersten başarısız olup bir üst sınıfa geçemeyen öğrencilere; üst sınıfa devam etme ve alt sınıfta başarısız oldukları dersler için iki sınav ve bir bütünleme hakkı verilir. Not ortalaması sebebiyle sınıf geçemeyen veya mezun olamayan öğrencilere, istedikleri üç dersten not yükseltmek için bir sınav hakkı tanınır.

2547 sayılı Kanunda öngörülen azami öğrenim sürelerini doldurdukları için, kurumları ile ilişkileri kesilen öğrencilere; alamadıkları dersler için, bir defaya mahsus olmak üzere devam etme ve sınav hakkı tanınır. Bu öğrencilere normal öğrenim sürelerine ilave olarak iki yıl ek süre verilir. Öğrenimlerine devam eden öğrencilerden dönem veya yıl kaybetme durumunda olanlar da bu haktan yararlanırlar. Bu öğrencilere istemeleri halinde derslere devam hakkı tanınır. Bunlardan ara sınav şartı istenmez. Diğer öğrencilerle birlikte final ve bütünleme sınavlarına girerler.

Sınavlara girecek öğrencilerin hakları, hukuk dışı herhangi bir sebeple engellenemez. Belirtilen müracaat süreleri içerisinde askerlik süresi gelmiş olanlar, bu Kanun hükümlerine göre verilmiş hakları kullandıkları takdirde tecilli sayılırlar. Halen askerlik görevini yapmakta olanların terhislerinden sonraki iki ay içerisinde müracaat hakları saklıdır. Gözlem altında veya tutuklu bulunanlar, bu hallerinin sona ermesini takip eden iki ay içerisinde müracaat ettikleri takdirde, bu Kanun hükümleri çerçevesinde haklarını kullanabilirler.

Üniversitelerin çeşitli bölümlerinde ve konservatuvarlarda dışarıdan bitirme sınavlarına girerek öğrenimlerine devam eden ancak bu sınavların kaldırılması ile okullarını bitirememiş veya başarısız duruma düşmüş öğrenciler de bu Kanunda diğer öğrencilere tanınan sınav haklarından yararlanırlar.

1997-1998 eğitim-öğretim yılından başlamak üzere Gülhane Askeri Tıp Akademisinde okurken bu Kanunun yayımı tarihine kadar her ne sebeple olursa olsun ilişkisi kesilmiş olanların (yargıya intikal etmiş ve disiplin suçu nedeniyle ilişkisi kesilenler hariç) bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içerisinde başvurmaları halinde, Yükseköğretim Kurulunca, okuyacakları tıp fakülteleri belirlenir. Belirlenen tıp fakültelerince intibakları yapılan öğrenciler, 2547 sayılı Kanunun geçici 40 ncı maddesinin ilgili hükümlerinden diğer öğrenciler gibi yararlanırlar.

Yukarıdaki haklardan yararlanmak isteyenlerin bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içerisinde ilgili yükseköğretim kurumuna başvurmaları şarttır.

Geçici Maddde 47 – (Ek: 22/6/2000 – 4584/2 md.)

1988-1989 öğretim yılından 2000 yılı sonuna kadar, lisansüstü öğrenim görürken, her ne sebeple olursa olsun kurumları ile ilişkisi kesilen öğrencilere başarısız olduğu dersler için iki sınav hakkı; yüksek lisans öğrencileri için bir yıl, doktora öğrencileri için iki yıl tez hazırlama süresi verilir. Ayrıca 1996-1997 öğretim yılı başlangıç tarihine kadar yabancı dil sınavına giremeyenler ve ilgili kanunun yürürlük tarihine kadar yabancı dil şartını yerine getirmeyerek kaydı silinen öğrenciler, yeniden kayıt yaptırabilirler. Doktora yeterlilik sınavına girebilmek için, yabancı dil sınavında başarısız olanlara üç sınav hakkı tanınır.

Yardımcı doçentlik kadrosunda görev yapan öğretim elemanlarının çalışma sürelerindeki sınırlama kaldırılmıştır.

1996 yılından itibaren yüksek lisans ve doktora yabancı dil sınavında 100 puan üzerinden 50 (elli) ve daha yukarı, doçentlik yabancı dil sınavında ise 65 (altmışbeş) ve daha yukarı puan veya Üniversitelerarası Kurul tarafından kabul edilen ve Yükseköğretim Kurulu tarafından uluslararası alanda geçerli sayılan diğer yabancı dil sınavlarından bunlara denk puan alanlar başarılı sayılırlar.

Lisansüstü öğrencilik sıfatını yeniden kazananlar, bu hakkı kazandıkları tarihten itibaren araştırma görevlisi olanlar, araştırma görevliliği kadrosuna yeniden atanırlar. Çalıştıkları üniversitenin bulunduğu şehir dışındaki başka bir üniversitede lisansüstü eğitim-öğretim programına kayıtlı iken, kayıt-kabul işlemlerinden sonra yürürlüğe girmiş Yükseköğretim Kurulu karar ve talimatlarına göre kaydı silinenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde müracaat etmeleri halinde öğrenimlerine

kaldıkları yerden devam ederler.Bu Kanundan yararlanmak üzere müracaat eden öğrencilerden askerlik erteleme süreleri sona erenlerin askerlikleri, bir defaya mahsus olmak üzere bir yıl daha ertelenir.

1988-1989 öğretim yılından 2000 yılı sonuna kadar; sanatta yeterlilik, tıp fakülteleri veya tıpta uzmanlık alanlarında başarısız olanlara, kendi isteği ile ayrılanlara veya eğitimini kesintiye uğratanlara, istemeleri halinde, başarısız oldukları derslerden laboratuvar ve uygulamalı derslere devam ve ayrıca eksik rotasyonlarını tamamlamaları şartı ile iki sınav hakkı tanınır.

Yurt dışına yüksek lisans ve doktora yapmak üzere gönderilen, yurt dışında yüksek lisans ve doktora için kalmaları gereken süre içerisinde her ne sebeple olursa olsun çalışmanın hangi aşamasında olursa olsun Türkiye'ye dönmüş veya çağrılmış olanlar veya yurt dışında kalması gereken süre dolduğu için geri gelmek zorunda kalan ve Türkiye'de görevleri ile ilişkileri kesilen öğrencilere; iki, doktora eğitimi için dört yarı yıl Yükseköğretim Kurulunun Türkiye'de belirleyeceği üniversitelerde öğrenimlerine devam hakkı tanınır.

Yukarıdaki haklardan yararlanmak isteyenlerin bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren kurumlarına iki ay içerisinde müracaatları şarttır.

Geçici Madde 48 – (Ek: 22/6/2000 – 4584/2 md.)

1989-1990 eğitim-öğretim yılı başından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yükseköğretim kurumlarının hazırlık sınıfı, önlisans ve lisans eğitim-öğretim programları ile yüksekokulların herhangi bir sınıfında kayıtlı öğrencilerin, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ve bu Kanuna atıf yapan Yüksek Öğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre aldıkları disiplin cezaları, bütün sonuçları ile kaldırılmıştır. Bunların sicil dosyalarındaki cezai kayıtlar, ilgililerin müracaatı aranmaksızın dosyalarından çıkarılır.

Geçici Madde 50- (Ek: 15/3/2005-5316/1 md.)

Yükseköğretim kurumlarının hazırlık ve diğer bütün sınıflarında ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim yapan öğrencilerden, 29.6.2000 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar –kendi isteği ile ilişkileri kesilenler dahil- her ne sebeple olursa olsun ilişkileri kesilmiş öğrencilere ilişkilerinin kesilmesine neden olan bütün dersler için bir öğretim yılı devam ve üç sınav hakkı verilir. Öğrenciler, daha önce başarısız oldukları dersler programdan çıkarılmış ise bu derslerin yerine kurumlarınca belirlenecek başka derslerden sınava girerler ve bu sınavlarda başarılı olmaları halinde öğrenciliğe intibakları yapılır.

Birinci fıkradaki haklar saklı kalmak kaydıyla, uygulamalı eğitim-öğretim yapan okullardan ayrılan öğrencilere, devam edemedikleri dersler ve uygulamalar için ilgili yükseköğretim kurumunca devam imkânı sağlanır. Bu öğrenciler için Kanunun öngördüğü sınav süreci ilgili yönetmeliklerdeki devam şartını tamamladıktan sonra başlar.

Sınıf geçme sistemi uygulayan yükseköğretim kurumlarında en çok üç dersten başarısız olup bir üst sınıfa geçemeyen öğrencilere; üst sınıfa devam etme ve alt sınıfta başarısız oldukları dersler için üç sınav hakkı verilir. Not ortalaması sebebiyle sınıf geçemeyen öğrencilere de bir üst sınıfa devam etme ve istedikleri üç dersten not yükseltmek için bir sınav hakkı tanınır; mezun olamayan öğrencilere ise istedikleri üç dersten not yükseltmek için bir sınav hakkı tanınır.

2547 sayılı Kanunda öngörülen azamî öğrenim sürelerini doldurdukları için, kurumları ile ilişkileri kesilen öğrencilere; alamadıkları dersler için, bir defaya mahsus olmak üzere bir yıl devam etme ve sınav hakkı tanınır.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yürütülen denklik işlemlerine esas olmak üzere yapılan seviye tespit sınavlarında başarısız olan öğrencilere ek bir sınav hakkı verilir.

Müracaat süreleri içerisinde askerlik zamanı gelmiş olanlar, bu Kanun hükümlerine göre verilmiş hakları kullandıkları takdirde tecilli sayılırlar. Halen askerlik görevini yapmakta olanların terhislerinden sonraki iki ay içinde müracaat hakları saklıdır. Gözlem altında veya tutuklu bulunanlar, bu hallerinin sona ermesini takip eden iki ay içinde müracaat ettikleri takdirde, bu Kanun hükümleri çerçevesinde haklarını kullanabilirler.

Yukarıdaki haklardan yararlanmak isteyenlerin bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde ilgili yükseköğretim kurumuna başvurmaları şarttır.

Geçici Madde 51- (Ek: 15/3/2005-5316/1 md.)

29.6.2000 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, lisansüstü öğrenim görürken, her ne sebeple olursa olsun kurumları ile ilişkileri kesilen öğrencilere başarısız oldukları dersler ve yeterlilik için iki sınav hakkı; yüksek lisans öğrencileri için bir yıl, doktora öğrencileri için iki yıl tez hazırlama süresi verilir. Doktora yeterlik sınavına girebilmek için yabancı dil sınavında başarısız olanlara iki sınav hakkı tanınır.

29.6.2000 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar; sanatta yeterlilik veya tıpta uzmanlık alanında başarısız olanlara, başarısız oldukları derslerden laboratuvar ve uygulamalı derslere devam ve eksik rotasyonlarını tamamlamaları şartı ile iki sınav hakkı tanınır.

Yukarıdaki haklardan yararlanmak isteyenlerin bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki ay içinde kurumlarına müracaatları şarttır.

Geçici Madde 56- (Ek: 22/10/2008-5806/1 md.)

(1) Yükseköğretim kurumlarında hazırlık dâhil bütün sınıflarda intibak, ön lisans, lisans tamamlama, lisans, pedagojik formasyon, lisansüstü, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik öğrenimi gören öğrencilerden; 7/6/1995 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kendi isteğiyle ilişkileri kesilenler dâhil her ne sebeple olursa olsun ilişkileri kesilenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki aylık başvuru süresi içerisinde ilişkileri kesilenler ile 1980 sonrasında bu içerikte çıkarılan kanunların kapsamına girmekle birlikte sağlanan haklardan yararlanmak üzere başvurmayan veya başvurdukları halde yararlanamamış olanlar, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 35 inci maddesi uyarınca bir yükseköğretim kurumu adına yurt içinde başka bir yükseköğretim kurumunda lisansüstü öğrenim yapanlardan başarısız olmaları nedeniyle ilişkileri kesilenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay için-

de ilişkilerinin kesildiği kuruma başvuruda bulunmaları şartıyla bu maddede belirtilen haklardan yararlanırlar. Başvuruda bulunanlar, ilgili yükseköğretim kurumları tarafından, iki aylık başvuru süresinin dolması beklenmeden de bu haklardan yararlandırılabilir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askerlik görevini yapmakta olanlar terhislerini, gözaltında, tutuklu veya hükümlü olup da ceza infaz kurumunda bulunanlar ise bu hallerinin sona ermesini takip eden iki ay içinde ilgili yükseköğretim kurumuna başvurmaları halinde bu maddede belirtilen haklardan yararlandırılır.

(2) 7/6/1995 tarihinden birinci fıkrada belirtilen başvuru süresi sonuna kadar yükseköğretim kurumlarınca haklarında ilişik kesme işlemi tesis edilen yükseköğretim kurumlarında hazırlık dâhil bütün sınıflarda intibak, ön lisans, lisans tamamlama, lisans, pedagojik formasyon, lisansüstü, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik öğrenimi gören öğrencilerden, ilişik kesme işlemine karşı idarî yargı mercilerine başvurmuş olanlar da birinci fıkrada belirtilen başvuru süresi içerisinde ilgili yükseköğretim kurumuna başvurmaları halinde bu maddede belirtilen haklardan yararlanır. Davanın davacının aleyhine sonuçlanması öğrencinin bu maddede belirtilen haklardan yararlanmasına engel teşkil etmez.

(3) Birinci fıkra kapsamına girenlerden ön lisans ve lisans düzeyinde ilişkisi kesilenlere;

a) Devam şartını yerine getirmedikleri dersler için bir eğitim-öğretim yılı, dönemlik dersler için bir dönem devam etme hakkı ve dört sınav hakkı,

b) Devam şartını yerine getirip başarısız olanlara, başarısız oldukları dersler için dört sınav hakkı; istemeleri halinde başarısız oldukları derslere bir eğitim-öğretim yılı, dönemlik dersler için bir dönem devam etme hakkı,

c) Devam zorunluluğu bulunmayan dersler için dört sınav hakkı,

ç) Not ortalaması nedeniyle sınıfta kalmış olanlara, bir üst sınıfa bir eğitim-öğretim yılı devam etme hakkı ve istedikleri üç dersten not yükseltmek için iki sınav hakkı,

d) Not ortalaması nedeniyle mezun olamayanlara, istedikleri üç dersten not yükseltmek için iki sınav hakkı,

verilir.

(4) Birinci fıkra kapsamına girenlerden lisansüstü düzeyde ilişkisi kesilenlere;

a) Devam şartını yerine getirmedikleri dersler için bir eğitim-öğretim yılı, dönemlik dersler için bir dönem devam etme hakkı ve üç sınav hakkı,

b) Devam şartını yerine getirip başarısız olanlara, başarısız oldukları dersler için üç sınav hakkı; istemeleri halinde bu dersleri değiştirerek bir eğitim-öğretim yılı, dönemlik dersler için bir dönem devam etme hakkı,

c) Yeterlik için üç sınav hakkı,

ç) Yüksek lisans öğrencileri için bir, doktora öğrencileri için üç yıl tez hazırlama süresi,

d) Doktora yeterlik sınavına girebilmek için yabancı dil sınavında başarısız olanlara üç sınav hakkı,

e) Sanatta yeterlik veya tıpta uzmanlık alanlarında başarısız olanlara, başarısız oldukları derslerden laboratuvar ve uygulamalı derslere devam ve eksik rotasyonlarını tamamlamaları şartıyla üç sınav hakkı, verilir.

(5) Üçüncü ve dördüncü fıkralarla verilen hakların kullanılması süreci sonunda başarılı olanların öğrenciliğe intibakları yapılır ve haklarında, yıl kaybetmemiş öğrenciler gibi işlem yapılır.

(6) Başarısız olunan derslerin programdan çıkarılmış olması halinde bu derslerin yerine, ilgili yükseköğretim kurumu tarafından muadil başka dersler belirlenir.

(7) Birinci fıkra kapsamına girenlerden;

a) Pedagojik formasyon programını tamamlayamayanlar için üç sınav hakkı verilir; yapamadıkları uygulamalar için ilgili yükseköğretim kurumu tarafından devam imkanı sağlanır,

b) Açık öğretim sistemi ile öğrenim yapılan ön lisans, lisans tamamlama ve lisans programlarından kaydı silinenlere yeniden kayıt hakkı verilir.

(8) Üçüncü ve dördüncü fıkralardaki haklar saklı kalmak kaydıyla uygulamalı eğitim-öğretim yapan yükseköğretim kurumlarından ayrılanlara, devam edemedikleri dersler ve uygulamalar için ilgili yükseköğretim kurumu tarafından devam imkânı sağlanır. Bunlar için üçüncü ve dördüncü fıkralarda öngörülen sınav süreci, ilgili yönetmeliklerdeki devam şartı tamamlandıktan sonra başlar.

(9) Lisans programlarına devam ederken çeşitli nedenlerle ön lisans diploması alarak kurumlarından ayrılanlar da üçüncü fıkrada belirtilen haklardan yararlandırılır.

(10) Birinci fıkra kapsamına girenlerden lisansüstü öğrenimlerini tamamlayamadıkları için yükseköğretim kurumlarındaki görevlerine son verilenler bu madde uyarınca tanınan haklardan yararlanarak öğrenimlerini kendilerine tanınan süre içerisinde tamamlamaları kaydıyla mezuniyetlerini müteakip otuz gün içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına başvurmaları halinde iki ay içerisinde adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumuna veya Yükseköğretim Kurulunun uygun göreceği başka bir yükseköğretim kurumuna araştırma görevlisi olarak atanırlar. Bunlardan para borçları olanların bu borçları hizmet borcuna dönüştürülür, haklarında bu borçlarından dolayı takibata geçilmiş olanların bu Kanundan yararlanarak öğrenime başladıklarını belgelendirip başvuruda bulunmaları halinde öğrenim için tanınan süre içerisinde takibatları durdurulur. Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yapılan borç ödemeleri iade edilmez.

(11) Sağlık Bakanlığına bağlı eğitim ve araştırma hastaneleri ile Adli Tıp Kurumunda tıpta uzmanlık öğrenimi görmekte iken ilişkisi kesilenler de bu maddede belirtilen başvuru süresi içerisinde Sağlık

Bakanlığına veya Adli Tıp Kurumuna başvuruda bulunmaları halinde bu maddeyle tanınan haklardan ayrıldıkları kurumlarda yararlandırılırlar.

(12) Birinci fıkrada belirtilen başvuru süresi içinde askere alınmaları gerekenler, bu maddede belirtilen hakları kullandıkları takdirde tecilli veya tehirli sayılır. Bu Kanundan yararlanarak öğrenciliğe intibakları yapılanların askerlik tecil veya tehir işlemleri hakkında 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 35 inci maddesi hükmü uygulanır; bunlardan askere alınması gerekenlerin ise istemeleri halinde askerlik süresi boyunca öğrenim hakları dondurulur.

(13) Vakıf üniversitelerinde öğrenimlerine burslu olarak devam ederken ilişkisi kesilenlerin, bu maddede belirtilen haklardan yararlanarak öğrencilik hakkını elde etmeleri halinde, bursluluk statülerinin devam edip etmeyeceğine ilgili vakıf üniversitesinin mütevelli heyetince karar verilir.

(14) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna öğrenim kredisi veya katkı kredisi borcu bulunanların bu maddede belirtilen haklardan yararlanması halinde bu borçların ödenmesi ertelenir. Borç ertelemeye ilgili usul ve esaslar Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından belirlenir.

(15) Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı eğitim kurumları ile Polis Akademisi ve bağlı yükseköğretim kurumlarında ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim görürken 7/6/1995 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar her ne sebeple olursa olsun okulları ile ilişkisi kesilenler ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki aylık başvuru süresi içerisinde ilişkisi kesilenlerin, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içerisinde başvurmaları halinde, Yükseköğretim Kurulunca öğrenim görecekları fakülte veya yüksekokulları belirlenir. Belirlenen yükseköğretim kurumlarınca intibakları yapılan öğrenciler de bu madde kapsamından diğer öğrenciler gibi yararlanırlar.

(16) Bu Kanunun eğitim-öğretime ilişkin uygulama esaslarının belirlenmesinde Yükseköğretim Kurulu yetkilidir. Sağlık eğitim enstitüleri gibi kapatılmış kurumlardan ilişkisi kesilenler veya kurumlarına dönmeleri mümkün olmayanlar için Yükseköğretim Kurulunca denklik yönünden uygun yükseköğretim kurumları belirlenerek bu Kanunla verilen hakların kullanılması sağlanır. İlişkilerinin kesildiği kuruma dönmeleri mümkün olmayanlardan vakıf yükseköğretim kurumlarına kayıt yaptırmış olanlar, istemeleri halinde Yükseköğretim Kurulunca denklik yönünden uygun Devlet yükseköğretim kurumlarına yönlendirilir. Birden fazla kurumdan ilişkisi kesilmiş olanlar, ilişkilerinin kesilmiş olduğu kurumlardan istediklerinden birine başvuruda bulunabilir. Tıpta uzmanlık eğitimi yapacaklara, ilgili mevzuatta hekimlik ve istihdam için belirtilen şartları taşımaları kaydıyla uzmanlık eğitimine devam hakkı verilir.

Geçici Madde 58- (Ek: 13/2/2011-6111/173 md.)

Yükseköğretim kurumlarında hazırlık dâhil bütün sınıflarda intibak, önlisans, lisans tamamlama, lisans, lisansüstü öğrenimi gören öğrencilerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kendi isteğiyle ilişkileri kesilenler ile yurt dışındaki üniversitelerden yatay geçiş yaptıktan sonra yatay geçişleri iptal edilenler dâhil, terör suçundan hüküm giyenler hariç her ne sebeple olursa olsun ilişkisi kesilenler ile bir programı kazandıkları halde kayıt yaptırmayanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş ay içinde ilişkilerinin kesildiği yükseköğretim kurumuna başvuruda bulunmaları şartıyla bu Kanunun 44 üncü maddesinde belirtilen esaslara göre 2011-2012 eğitim-öğretim yılında öğrenimlerine başlayabilirler. 2010-2011 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi için bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren on gün içinde başvuranlardan durumu kurumlarınca uygun bulunanlar 2010-2011 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde eğitim-öğretime başlayabilirler. Müracaat süresi içinde askerlik zamanı gelmiş olanların askerlikleri tecil edilmiş sayılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte askerlik görevini yapmakta olanlar terhislerini takip eden 2 ay içinde ilgili yükseköğretim kurumuna başvurmaları halinde bu maddede belirtilen haklardan yararlandırılır. Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı eğitim kurumları ile Polis Akademisi ve bağlı yükseköğretim kurumlarında tıpta uzmanlık, önlisans veya lisans düzeyinde öğrenim görürken 22/10/2008 tarihinden itibaren bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar terör suçundan hüküm giyenler hariç her ne sebeple olursa olsun kurumları ile ilişkisi kesilenler, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren yukarıda belirlenen süre içerisinde başvurmaları halinde Yükseköğretim Kurulunca uygun görülen yükseköğretim kurumlarına intibakları sağlanır. Bu maddede yer alan hükümlerden yararlanarak ayrıldığı yükseköğretim kurumuna kayıt yaptıırıp işi veya ikametinin başka bir ilde bulunduğunu belgeleyenler, üniversiteye giriş yılı itibarıyla geçmek istediği üniversitenin taban puanını sağlamaları ve ikamet ettikleri ildeki yükseköğretim kurumlarının senatolarının da uygun görmesi halinde, senatolar tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikamet ettikleri ildeki üniversitelerdeki eşdeğer diploma programlarına yatay geçiş yapabilirler. Bu maddeden yararlanıp bir yükseköğretim kurumunda öğrenci statüsü kazananlar başvurmaları halinde Anadolu Üniversitesi bünyesindeki açık öğretim önlisans veya lisans düzeyindeki kontenjan sınırlaması olan eşdeğer bölümlere, kontenjan sınırlaması olmayan diploma programlarında ise istedikleri bölümlere yatay geçiş yapabilirler. Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Yükseköğretim Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 60 – (Ek: 11/10/2011-KHK-662/95 md.)

Bir derse ikiden fazla kayıt yaptırılması, ilave ders alınması veya 44 üncü maddenin © fıkrasındaki süreler içinde öğrenimin tamamlanamaması hallerinde, 46 ncı maddenin (ç), (d), © ve (f) fıkraları uyarınca her bir ders için kredi başına ödenecek öğrenci katkı payı veya öğrenim ücretinin artırımlı olarak uygulanmasını öngören hükümler, 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanır. Söz konusu eğitim-öğretim yılına kadar durumu anılan fıkraların kapsamına giren öğrencilerden, ders tekrarı olup olmadığı ve öğrenimin süresi içinde tamamlanıp tamamlanmadığına bakılmaksızın, ilk defa kayıt yaptıran öğrencilerden alınacak tutarda öğrenci katkı payı veya öğrenim ücreti alınır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 2011-2012 eğitim-öğretim yılı için öğrencilerden alınmış

öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin artırımlı kısmı, talep edilip edilmediğine bakılmaksızın illere red ve iadeler gelir kaleminden iade edilir.

Geçici Madde 62 – (Ek: 4/7/2012-6353/10 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki ilk yükseköğretime giriş ve yerleştirme işlemlerine münhasır olmak üzere, bu Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının (b), (d) ve (f) bentleri uyarınca adayların merkezi sınavlardan almış olduğu puanlara ilave edilecek ortaöğretim başarı puanları Yükseköğretim Kurulunca belirlenmiş olan usul ve esaslara göre hesaplanır.

Geçici Madde 63 – (Ek: 4/7/2012-6353/11 md.)

Süresi içerisinde başvuramamaları nedeniyle bu Kanunun geçici 58 inci maddesinden yararlanamayanlar (Uluslararası Ortak Lisans Programları çerçevesinde öğrenim görenler dâhil), bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilişkilerinin kesildiği yükseköğretim kurumuna başvuruda bulunmaları hâlinde geçici 58 inci maddede yer alan esaslara göre, takip eden eğitim-öğretim yılında öğrenimlerine başlayabilirler.

Geçici Madde 67 – (Ek: 19/11/2014-6569/32 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte yükseköğretim kurumlarında kayıtlı olan öğrenciler bakımından azami sürelerin hesaplanmasında, daha önceki öğrenim süreleri dikkate alınmaz.

Geçici Madde 68 – (Ek: 19/11/2014-6569/32 md.)

Yükseköğretim kurumlarından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilişkisi kesilen öğrenciler, ilişkilerinin kesildiği yükseköğretim kurumuna bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş ay içinde başvuruda bulunmaları hâlinde, geçici 58 inci maddede yer alan esaslara göre, ilgili yükseköğretim kurumunda açılmış program ve ders var ise takip eden eğitim-öğretim yarıyılında, yoksa takip eden eğitim-öğretim yılında öğrenimlerine başlayabilirler.

Geçici Madde 69 – (Ek: 19/11/2014-6569/32 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sağlık alanında ön lisans diploması alanlardan ebelik ve hemşirelik programlarından mezun olanlara kendi alanlarında, diğerlerine ise Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği, ebelik ve hemşirelik programları dışındaki ilişkili alanlarda lisans tamamlama eğitimi yaptırılır. Bu eğitimler, Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği alanlarda uzaktan eğitim yöntemleri ile verilebilir. Uygulama eğitimleri için Sağlık Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu iş birliği yapar. Bu eğitimlerin usul ve esasları Yükseköğretim Kurulunca belirlenir.

Geçici Madde 71 – (Ek: 27/3/2015-6637/21 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 2014-2015 eğitim-öğretim yılı için öğrencilerden tahsil edilmiş öğrenci katkı payı ve öğrenim ücretlerinin ilgili dönem için öngörülen katkı payı ve öğrenim ücretlerini aşan kısmı, talep edilip edilmediğine bakılmaksızın illgililere red ve iadeler gelir kaleminden iade edilir.

Geçici Madde 74- (Ek: 18/6/2017-7033/19 md.)

Yükseköğretim Kurulu, 1/1/2023 tarihine kadar Devlet yükseköğretim kurumlarının lisans düzeyinde fen ve mühendislik bilimleri ile sınırlı olmak üzere, öğrencilerin öğrenimlerinin son yılında bir yarıyılı özel sektör işletmelerinde, teknoparklarda, araştırma altyapılarında, Ar-Ge merkezlerinde ya da sanayi kuruluşlarında uygulamalı eğitimle tamamlamalarını zorunlu kılmaya, uygulamalı eğitimin zorunlu kılınacağı bölümleri belirli yükseköğretim kurumlarıyla ve/veya belirli fakülte ya da bölüm ve programlarla sınırlı tutmaya yetkilidir.

Uygulamalı eğitimleri süresince öğrencilere asgari ücretin net tutarının %35'i ücret olarak ödenir. Uygulamalı eğitim ücretlerini karşılamak üzere ihtiyaç duyulan kaynak, 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (B) bendinin (h) alt bendi için ayrılan tutardan Yükseköğretim Kurulu hesabına ödenen ve Yükseköğretim Kurulu bütçesine gelir ve ödenek kaydedilerek ilgili yükseköğretim kurumlarına aktarılacak suretiyle karşılanır. Aktarılan bu tutar, yükseköğretim kurumları bütçesine gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle öğrencilerin hesabına ödenir.

Öğrencilerin uygulamalı eğitim süresince sigorta primleri, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümlerine göre karşılanır.

Eğitimin planlanması, öğrencilerin yerleştirilmesi, takibi, kaynağın aktarımı, bütçeleştirilmesi ve kullanımına ilişkin esaslar ile uygulamalı eğitime ilişkin diğer hususlar, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Bu madde kapsamına giren öğrencilere aynı uygulamalı eğitim dönemi için 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun geçici 12 nci maddesi hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 77- (Ek: 9/5/2018-7141/5 md.)

Bu eğitimin usul ve esasları ile her yıl tahsis edilecek kontenjanlar Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Geçici Madde 78- (Ek: 11/5/2018-7143/15 md.)

Yükseköğretim kurumlarında hazırlık dâhil bütün sınıflarda intibak, önlisans, lisans tamamlama, lisans, lisansüstü öğrenimi gören öğrencilerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kendi isteğiyle ilişkileri kesilenler dâhil, terör suçundan hüküm giyenler ile terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı nedeniyle ilişkisi kesilenler hariç, her ne sebeple olursa olsun ilişkisi kesilenler ile bir programı kazandıkları halde kayıt yaptırmayanlar bu mad-

denin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde ilişkilerinin kesildiği yükseköğretim kurumuna başvuruda bulunmaları şartıyla bu Kanunun 44 üncü maddesinde belirtilen esaslara göre 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenimlerine başlayabilirler.

Müracaat süresi içinde askerlik zamanı gelmiş olanların askerlikleri tecil edilmiş sayılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte askerlik görevini yapmakta olanlar terhislerini takip eden 2 ay içinde ilgili yükseköğretim kurumuna başvurmaları halinde bu maddede belirtilen haklardan yararlandırılır.

Bu maddede yer alan hükümlerden yararlanarak ayrıldığı yükseköğretim kurumuna kayıt yaptırıp işi veya ikametinin başka bir ilde bulunduğunu belgeleyenler, üniversiteye giriş yılı itibarıyla geçmek istediği üniversitenin taban puanını sağlamaları ve ikamet ettikleri ildeki yükseköğretim kurumlarının senatolarının da uygun görmesi halinde, senatolar tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ikamet ettikleri ildeki üniversitelerdeki eşdeğer diploma programlarına yatay geçiş yapabilirler.

Bu maddeden yararlanıp bir yükseköğretim kurumunda öğrenci statüsü kazananlar başvuruları halinde Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi bünyesindeki açık öğretim önlisans veya lisans düzeyindeki eşdeğer bölümlere yatay geçiş yapabilirler. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Yükseköğretim Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 81 – (Ek:15/4/2020-7243/21 md.)

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 44 üncü maddede yapılan düzenlemeler 2020-2021 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanır.

4/11/1981 TARİHLİ 2547 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

2) 17/8/1983 Tarihli ve 2880 Sayılı Kanunun geçici maddeleri.

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yayımı tarihinden evvel izlemiş olduğu eğitim-öğretim programlarını;

a) Sınıf geçme sistemi uygulanan yükseköğretim kurumlarında son sınıfa geçmiş olanlarla,

b) Ders geçme veya borçlu sınıf geçme sistemi uygulanan yükseköğretim kurumlarında toplam derslerin dörtte üçünün sınavlarını başarmış olanlara,

1977 yılından bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar başaramadıkları dersler dolayısıyla yükseköğretim kurumları ile ilişkisi kesilen veya kesilme durumuna gelenlere, eğitim – öğretim programlarının tümünü izleyerek tamamlamış olmak şartıyla, 1985 yılı sonuna kadar açılacak sınav dönemlerinde her ders için iki sınav hakkı tanınır. Ancak, bunlar, askerlik tecil işlemi hariç öğrencilik haklarından yararlanamazlar.

Bu gibiler başaramamış oldukları bir veya daha çok derslerin sınavına aynı dönemde girebilirler ve bu derslerden ikinci sınav haklarını sınavların açılacağı ilk dönemde kullanmak zorundadırlar. Bu derslerden herhangi birinden ikinci sınav sonunda da başarısız olanlar diğer sınav haklarını tümüyle kaybederler.

3) 25/12/1985 Tarihli ve 3248 Sayılı Kanunun geçici maddeleri.

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, mezun olmak üzere takip ettiği eğitim – öğretim programının biri hariç diğer derslerini başarılı olarak tamamlayan, ancak başaramadıkları tek ders sebebiyle ilişkileri kesilen öğrenciler de kurumlarına üç ay içinde müracaatları halinde bu Kanun hükümlerinden yararlandırılır.

Geçici Madde 2 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 1984 – 1985 yıllarında kaydı silinen veya silinme durumuna gelmiş olan ve Geçici 1 inci madde kapsamı dışında bulunan öğrencilerden:

A) Birinci sınıf veya birinci ve ikinci yarı yıl öğrencileri, takip etmekte oldukları bütün dersleri verip de sadece veremedikleri tek dersleri kalmışsa, ilgili oldukları öğretim kurumuna üç ay içinde müracaatları halinde bu tek dersin açılacak ilk yarı yıl veya yıl sonu sınavına ve bütünlemesine bir defaya mahsus olmak üzere girerler. Bu dersin uygulamalı olması halinde öğrenciler sadece uygulamalara devam etmek zorundadırlar.

B) Birinci sınıf dışında diğer sınıflardan ara sınavları dahil her yarı yıl veya tam yıl sınavlarında yalnız üç dersten başarısız oldukları için ilişkileri kesilme durumunda bulunan veya ilişkisi kesilmiş olanlara, başarısız oldukları o üç dersi sadece bir defaya mahsus olmak üzere bu Kanun hükümlerine göre üç ay içinde kurumlarına müracaatları halinde alma hakkı tanınır.

8) 25/10/1990 tarih ve 3670 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri:

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yükseköğretim kurumlarında kılık ve kıyafet ile ilgili olarak verilmiş her türlü disiplin cezaları bütün hüküm ve sonuçlarıyla birlikte ortadan kalkar.